

Modern takarmánykészítőgépeket

elismert elsőrendű
kivitelben szállít

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. **MOSONBAN.**

Főraktár: BUDAPEST, VÁCI-KÖRUT 57/a.

Fiókraktárak:

DEBRECEN, KAPOSVÁR, SZABADKA, TEMESVÁR.

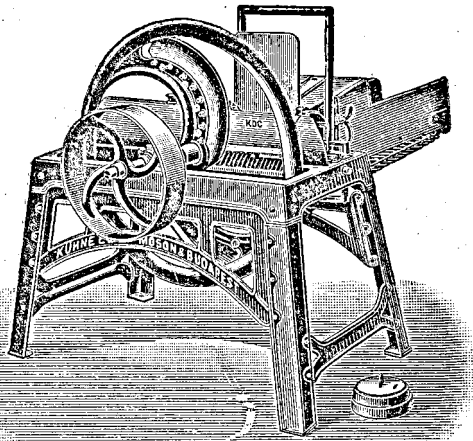
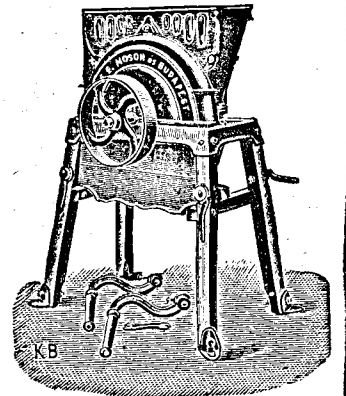
Tervekkel és költségvetéssel szívesen szolgálunk.

Motorhajtásu

2012

takarmánykamra berendezések.

Ujdonságok: Angol darológépek merőleges kövekkel.
Erőhajtásu kukoricamorzsológépek. Elsőrendű benzinmotorok.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. sz.

Alakult 1900. Alakult 1900.

Biztosítás alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . 1.981.360 — K.

Tartalékok . . . . . 2.401.687 53 „

Összesen: 4.383.047 53 K

1901. évi fölösleg . . . . . 90.349 — „

1902. . . . . 59.782 26 „

1903. . . . . 109.331 7 „

1904. „ „	72.438 25 K
1905. „ „	61.730 60 „
1906. „ „	39.243,65 „
1907. „ „	41.877 32 „
1908. „ „	81.088 76 „
1909. „ „	106.589 64 „
1910. „ „	120.164 33 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módzatok szerint

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak

Az 1902. évi üzlet, feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. 1908. 1909. valamint 1910. évi üzletfeleslegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2.401.687,53 koronára rugnak.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

2008

Az igazgatóság.

Mindennemü

Gazdasági gépek, eszközök és anyagok

legelőnyösebb beszerzési helye a

Székely Gazdák Szövetkezete, Marosvásárhelyt

Kühne mosoni gépgyára és **Mc. Cormick** aratógépgyár erdélyrészi vezérképvisellete.

Elsőrendű borsajtókat, szőlőzuzókat, ekéket, vetőgépeket és boronákat, továbbá tárcsásboronákat, kukoricaszártépőgépeket készletben tartunk s azonnal szállíthatunk.

2336

Takarmányozásra Melasse-t és Melasse-korpa

Marosvásárhelyi Cukorgyár r. t.

erőtakarmányt ajánl a legolcsóbb napi árban a

Melasse és Melasse-korpa takarmányozást ismerető füzetünket kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

2617

különleges gyár

Szivattyúk és Mérlegek

Garvenswerke,
Wien. II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

2080

500—1500 hold körüli

eladó

Birtokot

Keresek

Megvételre!

sürgösen, magyarul vidéken, vasut közelében, parkkal, urilakkal, jó gazdasági épületekkel. A birtok felerészben erdő is lehet.

Sürgős ajánlatokat, lehetőleg direkt, az Erdélyi Gazda kiadóhivatalához kérem „J. H.” jelige alatt beküldeni.

2651

Telefon 410.

Winkler József

Telefon 410.

szőlővessző és szőlőoltvány termelő Arad, (Batthyány-utca 11.)
Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urak szives tudomására hozni, hogy ez évi terméséből:

1.000,000

kiváló szép, fajtiszta, dus gyökéretű bor és csemegefajta

szőlőoltvány

ugyszintén nagymennyiségű:

sima és gyökeres Riparia Portalis

szőlővessző kerül eladásra mérsékelt árak mellett.

Árjegyzékkel és bővebb felvilágosítással szívesen szolgál:

Winkler József,

Arad, (Batthyány-utca 11.)

2674

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10 - 50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotokat, gyors és költséget kímélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéku alkalmas, a főszéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolando

4¹/₂%-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az Intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem:

magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaügynökség

GOMBOS BENŐ Kolozsvár, FERENCZ JÓZSEF-UT 13. SZÁM ALATT.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége.

Szőlőkötöző-fonál

jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

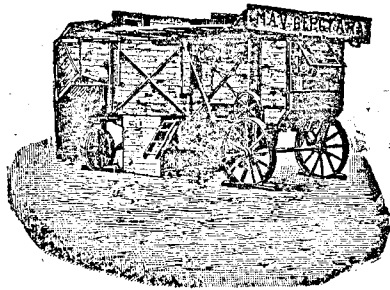
Fischer-féle

zsák és ponyvagyárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szerethető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és vizonteladónak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás.

Ponyvakölcsönző Intézet.

Tessék ajánlatot kérni!

2260

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárában gyártott legújabb szerkezetű **gőzcséplőkészlet** acélkeretű golyósapágyas cséplőgéppel és 10 légkörnyomásra berendezett lokomobillal.

Nagy munkateljesítmény. Olcsó üzem. Tartós szerkezet.

Legújabb rendszerű államgépgyári **benzinmotorok** karburátorral.

Rendkívül olcsó üzemű államgépgyári **szívógázlokomobilok.**

Utimozdonyok, gőzekék, aratógépek, fűkaszálók,

államgépgyári félstabil compound gőzgépek.

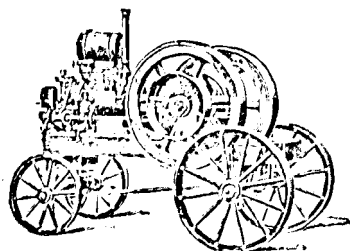
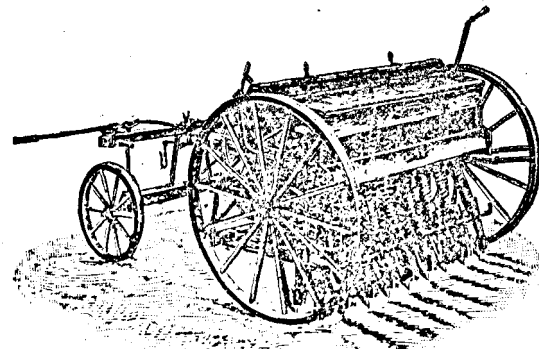
A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár részv.-társ. gyártmányai:

„Losonci-Drill” tolóhengeres, „Rekord-Drill” merítőkánalas rendszerű

és szabadalmazott „REKORD II” vetőgépek.

Különleges **répavetőgépek.**

Kalmár-féle gabonatisztító rosták. :: Malomberendezések.

Resicai ekék, boronák.

Laas-rendszerű **répakapák** stb.

Részletes árjegyzékkel és árajánlatokkal szívesen szolgál:

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körút 32.

2021

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/6 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDATISZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERESZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

KÉRJÜK AZ 1912. ÉVI ELŐ- FIZETÉSEK BEKÜLDÉSÉT!

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A modern Heróde	13
Tenyészeteink koráról. <i>Sperker Ferenc</i>	13
A sorbatrágyázással Erdélyben elért eredmé- nyek ismertetése. <i>Juhász Árpád</i>	14
Egy és más a fejéről. <i>T. F.</i>	15
A gyomok kártétele és irtása. <i>P. L.</i>	17
Irodalmi szemle.	17
Kisebb szakközlemények.	17
Kormányintézkedések.	18
Vegyes közlemények.	18
Hirdetések.	

A modern Heródes.

A tömeggyilkosságok egyik legrégebbi emléke Heródes nevéhez fűződik, aki Betlehem kisdedeit ölette rakásra. Csupa ártatlanokat, akik senkinek nem vétettek, akiktől Heródesnek nem volt oka félni. A legújabb kornak is van egy ilyen Heródes, ez az ugynevezett faszesz, másnéven metilalkohol, amely szintén ártatlan embertömegeket támad meg és gyilkol rakásra. Egyik nap Berlinben szedi az áldozatait, másik nap talán Magyarországon, egyszerűen hol itt, hol ott bukkan fel az új kornak ez a tömeggyilkosa.

Azaz, hogy rosszul beszélünk. A faszesz egy ártatlan vegyület, olyan mint a táblaolaj, vagy a ciánkáli. Amíg üvegbe van zárva, nem bánt az senkit, sőt eredeti rendeltetésének szánva egyike a leghasznosabb vegyi termékeknek. A faszesznek a tömeggyilkosságokban olyan szerepe van, mint a Heródes által szétküldött katonák kardjának. A gyilkos nem ő, a modern Heródes az emberi lelkiismeretlenség.

Csakis lelkiismeret nélküli ember képes arra, hogy gyorsanölő mérget adjon el mindennapi ital gyanánt. Hiszen ma már a legutolsó falusi szatócs is tudja, hogy a faszesz mérge. Ennek dacára akad Budapesten is, Berlinben is egy-egy droguista, aki néhány fillér elérhető haszonért piacra dob egy csomó faszeszből készült pálinkát s eltűri azt, hogy ezt a pálinkát a butikokban árusítsák. Az

illető droguistából tehát hiányzik teljes mértékben a lelkiismeret, de hiányzik a pálinkakereskedőkből is, mert hiszen azoknak nap-nap után figyelemmel kell kísérniök milyen ára van a szesznek s miután figyelemmel kísérik és tudják is, feltétlenül a legnagyobb gyanakodással kell fogadniok azt ha valaki aránytalanul olcsó pálinkafélét kínál nekik. A lelkiismeretlen embereknek egész láncolata alkotja tehát a modern Heródest, aki ma itt, holnap pedig amott vetekszik tömeggyilkolásra.

Sajnos, ezeknek a modern Heródeseknek éppen olyan jó dolguk van, mint nagynevű elődjüknek. 70 egynéhány kioltott ember-életért egyik sem fog akasztófát kapni, sőt valószínű, hogy a legtöbbje néhány korona pénz-büntetéssel megmenekül minden veszedelemtől. Heródest is csak a történelem ítélőszéke vonta felelősségre a betlehemi gyilkosságért. Nálunk Magyarországon is olcsó szerrel szabadultak a faszesszel gyilkoló modern Heródesek. Így lesz bizonyosan Berlinben is. A tömeggyilkosságért az emberiség nem fog méltó elégtételt kapni, mindössze egy hasznos tanulsággal lesz gazdagabb. Ez a tanulság pedig az, hogy az előrelátó okos ember csakis megbízható forrásból szerzi be szükségleteit.

Sajnos, de úgy van, hogy az ilyen modern tömeggyilkosságok ellen legalább nálunk Magyarországon alig van védelem. Nemcsak a faszesz gyilkol itt, hanem jóformán minden a piacra kerülő élelmiszer, mert hiszen meglévő törvényeink hiányossága folytán alig van élelmiszer, amit meg ne hamisítanak. Hamisított nemcsak a pálinka, de a tej is, hamisított a kenyér, a liszt amiből készült, a fűszer, amivel izt adunk néki és a fogyasztóközönség egészségét, testi épségét nem védi más, csak holmi fél rendszabály. Azt, aki esztendőkönt át vizezi a tejet, nagysokára elítélik 10 koronára, amikor már a hamisított tejárlásból szántóföldeket és uri portát szerzett magának. Ugyan ez a helyzet áll a szeszgyárosra is, aki cognac és rum gyanánt bundapálinkát árusít. Ez a boldog sorsa a gőzmalmosnak is, aki babbal és kukoricával hamisítja meg a sikérdus magyar buzalisztet. Még jó, ha gipszet nem kever beléjük. Ez már csak a lisztkereskedő feladata, mert hát ennek is gazdagodnia kell.

Egyszóval a modern Heródesek lépten-nyomon leselkednek ránk, s nincsen ellené semmi védelem. Azaz hogy van, de ezzel vajmi ritkán élünk. A védekezés egyedüli módja a szervezkedés. Ott, ahol megunták már a hamisított portékákkal operáló szatócsok uralmát, legcélszerűbb, ha tömörül a lakosság a fogyasztás szervezése céljából. Alakítsanak ott fogyasztási szövetkezeteket, amely minden nyereszkedés nélkül juttatja el a fogyasztóközönséghez az árucikkeket, amely a legnagyobb gonddal válogatja meg a beszerzési forrásokat, amelyik a legföltöbbszörrel óvatossággal törekszik arra, hogy a fogyasztóközönséghez juttatott árucikkek kifogástalan minőségűek legyenek. Ez az egyetlen védelem a modern Heródesek, az élelmiszerhamisítók, a lelkiismeretlen kereskedők ellen.

Tenyészeteink koráról.

Irtta: *Sperker Ferenc* az erd. rk. státus jószágigazgatója.
I.

Érdekes, hasznos és fölötté tanulságos tenyészeteinknek, különösen a jelesebbek alapítási idejének ismerete.

Általános az a nézet, hogy minél régibb egy tenyészet, annál nagyobb azon tenyészet him és nő nemű egyedének átörökítő képessége; vagyis rövidesen azt szokták mondani »régí constans tenyészet«.

Ezen találó meghatározás feltétlenül igazságon alapszik, tehát való tény. Csak az a kérdés, miben constans egy régi tenyészet, mit örökít az át külső és belső tulajdonságokban, általánosan óhajtott jót e, avagy a mai gazdasági kor kívánatmai szerinti előnytelen, a gazdaság zsebet üresen hagyó tulajdonságokat?!

Ugyan is, ha két régi — mondjuk 50 éves — tenyészet közül az egyiknek, nevezük A-nak, arra született s magát úgy szeretet és ambícióval arra képzett egy és ugyanazon mestere volt, vagy ha ilyen minőségű fia folytatta ugyan azon elvek szemelött tartásával, ugyanolyan irányban, a külső és belső tulajdonságokban történő kitenyésztés nem könnyű, és eredménnyel nem mindenki által megcselekedhető mesterségét: akkor ez az A. tenyészet a jóban constans és nyugodt lélekkel vásárolhat abból a kezdő zöld tenyésztő is apa vagy

MEGJELENT!

MEGJELENT!

: A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE :

BUDAPEST, Alkotmány-utca 31. sz. nagy Téli és Tavasz Gazdasági Anyag ÁRJEGYZÉKE.

Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük.

anya állatokat, mert biztos lehet abban, hogy azok — elenyészően ritka kivétellel — csak jót fognak átörökíteni külső és belső tulajdonságokban, tehetségekben. Mig, ha a másik 50 éves B. tenyészetnek több vagy akár folytonosan csak egy olyan mestere volt, akikre vagy kire talál az a magyar népies közmondás, hogy »Aki aminek nem mestere, az annak hóhérja«, az ilyen tenyészet régi, constans tulajdonságának említésénél legfőlegbb szánakozó, kesernyős mosoly fakad a vérbeli tenyésztő ajkán s az a kezdő zöld tenyésztő sokkal helyesebben cselekszik, ha a tenyészanyagot fiatalabb, mondjuk 30 éves, vagy akár 20 éves olyan tenyészetből szerzi be, amelyet passionátus, ahöz értő tenyésztő alapított, nevelgetett, évenként választott meg, selejtezett, a szakszerű, a belső tulajdonok, tehetségek fokozásának előállítására ható és arra feltétlenül szükséges — azonban nagy türelmet igénylő — naponkénti okszerű takarmányozást irányította, vezette és ellenőrizte.

Eclatáns példa erre a jelenlegi szép és jó hírnévnek örvendő gornyeszegi magyarfajta tenyészet, amelyről a közel mult év késő őszén Gornyeszegen megtartott úgy hallom — igen sikerült gazdasági gépkiallítás alkalmából az »Erdélyi Gazda« és a »Gazdasági Lapok« hasábjain sok, a tényeknek megfelelő, helyes, szép és tenyésztői szempontból örvendetes és tanulságos közlötetett.

Azonban épen a tárgynak a gazda- és tenyésztőközönség szempontjából legfontosabb része, az okulás és tanulságosság tekintetéből reá kell mutatnom az igazsághoz hiven a »Gazdasági Lapok« 1911. évi november 12-én megjelent 46. számában »Kirándulás Gornyeszegre« című cikk D. I. aláírású írójának bizonyára feltétlenül bona fide történt tévedésére, amely szóról-szóra a következő:

»A gornyeszegi szarvasmarhatenyésztés régi alapítás. Réges-régen hirneves tenyészete volt az uradalomnak s azt maig fenn is tartotta, hanem a nemesítéshez, vagy mint hangzatosabban mondani szokták: a kitenyésztéshez csak néhány év előtt fogott hozzá az uradalom. És igazán gratulálnunk kell e rövid idő alatt elért szép eredményhez.«

No hát a gratuláláshoz nemcsak hogy lelkemből hozzájárulok, hanem csekélységgem tettel is igazolt tenyésztői minőségében az igaz, őszinte gratulálóknak első sorában kér magának egy szerény helyet. Azonban az állattenyésztési történelmi hűség és — ismétlem — a tenyésztői tanulásért, okulásért a következőkben kell helyesbítenem a jelenlegi gornyeszegi magyar fajta, gyorsabban fejlődő szarvasmarha-tenyészet keletkezésének és fejlődésének történetét.

Hogy »réges-régen hirneves tenyészete volt az uradalomnak« azt megengedem, sőt valószínűnek tartom, mert el sem lehet képzelni a régi időben is azon kor kivánalmi szerint általánosan jól gazdálkodott Teleki

grófokat magyarfajta cimerez gulya nélkül. De tény az, hogy amióta én — a közel 54 éves ember — visszaemlékezni tudok, Gornyeszegen 1893. évig sem magyar, sem másfajta szarvasmarha-tenyészet nem volt.

Általánosan tudva van a még — hála Istennek — sokan élő erdélyi főurak körében, hogy a gornyeszegi kastély jelenlegi tulajdonosának, Dr. Teleki Domokos grófnak és az alsószuki kastély jelenlegi birtokosának, Teleki Géza grófnak atyja néhai Teleki Géza gróf a szónak nem mindennapi elcsépelet értelmében kiváló lovas ember és párját ritkító kitűnő jó egyes, kettes, koppantós (három ló közül kettő rud mellé, egy harmadik kiváló jömenő elől fogva), négyes és ötös urkocsis volt.

Ezen kvalitása pedig veleszületett Isteni adomány volt, aminthogy sok ember fia lát különböző szakmákban ilyen Isteni adománnyal először napvilágot; csak hogy az élet-körülmények, amelyek közé sodortatik, gátolják annak kirügyezését, kivirágzását és terebélyes, bőven termő, általánosan bámult, hatalmas fává való kifejlődését. Nos hát áldott emlékü Teleki Géza gróf életutjában az Isteni szikra kipattanását s erőteljes, az arra inclináló előtt bámulat tárgyává fejlődését a mostoha sorsnak ilyen szeszélyes önkényeskedése nem akadályozta és talán többen vagyunk még élő, de zuzmarás fővel betelelni készülő lovas emberek s különösen kocsisok, akik az övéhez mérteni kontár, de az e téren közepszerűség előtt inponáló fogat összeállítási, befogási, be- és előhajtási tudásunkhoz az inspirációt tőle nyertük, egyes fogásokat tőle lestünk el, egy szóval amidőn őt bámultuk, tőle tanultunk.

(Folyt. köv.)

A sorbatrágyázással Erdélyben elért eredmények ismertetése.

A mesterséges trágyafélék alkalmazásánál Erdélyben általában eddig azoknak kézzel vagy géppel való kiszórása volt elterjedve. A sorbatrágyázás vagyis a mesterséges trágyaféléknek sorbavetése csak nagyon elvétve volt látható, inkább csak próba képen alkalmazták azt. Ujabban azonban mindinkább nagyobb és nagyobb tért hódított a sorbatrágyázás. Erdélyben különösen a Rekord II. sorbavető és sorbatrágyázó gépnek a nagyobb számban való megjelenésével van szoros összefüggésben a sorbatrágyázásnak a gyakorlatban való alkalmazása és mind nagyobb mértékben való elterjedése. Mert hisz még az 1909. évben csak 3 gazdaság dolgozott ezen géppel Erdélyben, már az elmúlt gazdasági évben circa 30-ra emelkedett azon gazdaságok száma, ahol sorbatrágyáztak és sorba vetettek vele.

Miután a sorbatrágyázás kérdése még teljesen tisztázva nincsen és az azzal elért eredmények általánosan nem ismertek, az elmúlt évben tanulmányoztam Erdélyben ezen

sorbatrágyázás alkalmazását és a vele elért eredményeket iparkodtam részint személyes meggyőződés alapján megismerni, részint pedig a sorbatrágyázással foglalkozó s azokat a gyakorlatban alkalmazó gazdákat szivességéből összegyűjteni. Ezen összegyűjtött adatokból arra a tapasztalatra jutottam, hogy az eredmény, amit a legtöbb gazdaságban elérték igen tanulságos és akár pozitív, akár negatív alkalmas a sorbatrágyázás kérdésének megvilágítására a gyakorlatban való alkalmazás módjának megismerésére. Ezen eddig elért eredményekből utbaigazítást lehet meríteni arra nézve, hogy a sorbatrágyázás az egyes gazdaságokban jövedelmezően, felkarolható-e vagy nem.

A sorbatrágyázást Erdélyben a legnagyobb mértékben gabonaféléknél alkalmazták őszi buza, őszi rozs, tavaszi buza, árpa, zab alá egyaránt. Több gazdaságban a mesterséges trágyák alkalmazásánál a sorbatrágyázást összehasonlították a szórvatrágyázással is, és mindkettőt a mesterséges trágyákkal nem trágyázott növényekkel is. Ezen eredményeket az egyes gabonafélék szerint csoportosítva kívánom ismertetni, kezdve a tavasz-buzával.

A tavasz-buzával végzett összehasonlító sorbatrágyázási kísérletek eredményét az alábbi gazdaságok vezetői voltak szivesek rendelkezésemre bocsájtani, miért is ez uton is őszinte köszönetemet fejezem ki nekik.

Tavaszbuzával összehasonlító sorbatrágyázási kísérleteket végeztek 1911-ben.

1. Br. Kemény Anna pusztakamarási gazdaságában, Kolozsmegyében. A kísérleteket Szász Ferenc intéző eszközölte.

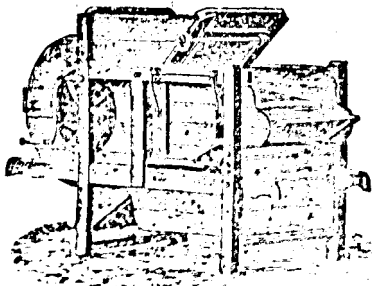
2. László László földbirtokos nagyiklói gazdaságában, Szolnokdobokamegyében. A kísérletet maga a tulajdonos hajtotta végre.

3. M. kir. állami ménesgazdaságban, Kolozspusztán. A kísérletet Turcsa Imre intéző végezte.

Az összehasonlító kísérletre szolgáló területen a kísérletezők megfigyelték a tavasz-buza fejlődését, különösen pedig azt, hogy a mesterséges trágyafélék alkalmazásának volt-e valami hatása a tenyészidő alatt vagy nem, a sorbatrágyázás hatott-e hasznosan vagy károsan a fejlődés egyes szakáiban vagy nem a tavasz-buzára. Ez irányu észleleteik a következők voltak.

1. A sortrágyázás felette előnyösen hatott, a trágyázatlan feltűnően elmaradt volt. A tavaszbuzát sorbatrágyáztam és vetettem szórva mütrágyázott talajba is; a sorvetés határozottan kitűnt, sokkal előbbre volt és szebb volt ez a vetés, mint a trágyázatlan és a szórva mütrágyázott. (Nagyiklód.)

2. Szembetűnő különbség a trágyázott és trágyázatlan parcellák között nem volt megállapítható a fejlődés alatt, amit a fejlődés alatt uralkodó abnormis száraz időjárásnak lehet betudni. Az érés egy időben következett be. (Kolozs.)

Minden gazdaságban
nélkülözhetetlenek!!

Európszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi ajándékainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kórnál.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

A végrehajtott kísérletekre vonatkozó termelési adatokat az alábbi táblázatos kimutatás tünteti fel:

Sorszám	A kísérletezés helye	A talaj minősége	Az elővetemény neve	A talaj megmivelése (szántások, fogások száma stb.)	A vetés			A trágyázás neme	Szem termés 1600 ölon kgrm.	Sorba vetett műtrágyával elért terméstartalom								Hektoliter súly kgrm.	
					A ideje: hó és nap	Az érés	A trágyázás			mennyisége				értéke					
										trágyázatlan	szórva trágyázottal	trágyázatlan	szórva trágyázottal	trágyázatlan	szórva trágyázottal	trágyázatlan	szórva trágyázottal		
										s z e m		b e n		k i l o g r a m m		k o r o n a			
+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-								
1.	Pusztakamarás	agyag	tengeri	1 szántás + tárcsázás	XII/15	VII/20	—	trágyázatlan	461	—	—	—	—	—	—	—	—	81	
					"	"	XII/5	150 kg. Sph. szórva	612	151	—	—	—	17.60	—	—	—	—	81
					"	"	XII/15	75 kg. Sph. sorba	595	134	—	—	17	20.41	—	2.81	—	—	81
					"	"	"	110 kg. Sph. sorba	830	369	—	218	—	68.46	—	50.86	—	—	81
2.	Nagyiklód	agyag	tengeri	őszi szántás tavaszi tárcsázás	III/13	VII/10	—	trágyázatlan	700	—	—	—	—	—	—	—	81		
					"	"	—	istállótrágyázott	1000	300	—	—	—	—	—	—	—	81	
					"	"	III/12	## + 200 kg. Sph. szórva + 30 kg. chilisalétrom	1300	600	—	—	—	99.58	—	—	—	—	81
					"	"	"	## + 100 kg. Sph. sorba + 30 kg. chilisalétrom	1450	750	—	150	—	142.44	—	42.86	—	—	81
3.	Kolozs	telev. fekete agyag	tengeri	őszi szántás, tavaszi tárcsázás és grubberezés	III/25	VII/22	—	trágyázatlan	567	—	—	—	—	—	—	—	82.5		
					"	"	III/14	150 kg. Sph. szórva	603	36	—	—	—	—	7.70	—	—	82.5	
					"	"	III/25	75 kg. Sph. sorba	690	123	—	87	—	17.99	—	25.69	—	82.5	

3. A sorbatrágyázás előnyösen hatott, a sorok előbb látszottak. Nagyobb eltérés csak a fejlődés derekán mutatkozott, később az érés felé eloszlott, úgy hogy egészen egyidőben történt az aratás. Fejlődés alatt is csak a trágyázatlannal szemben volt feltűnő az eltérés, a sorbatrágyázott és szórvatrágyázott között az eltérés nem volt feltűnő. (Pusztakamarás.)

A szemtermésre ezen összehasonlító trágyázási kísérletek szerint a sorbatrágyázás igen előnyös eredménnyel végződött, amennyiben a trágyázatlan 1600 ölon terjedelmű parcellákkal szemben a szemtermést 123-750 kgrmmal fokozta. De nemcsak a trágyázatlan parcellákkal szemben volt a sorba vetett műtrágyával elért terméstartalom nagyobb, hanem a szórva műtrágyázottal szemben is, kedvezőbb volt az eredmény 87-218 kgrammal. Kivételt képez a pusztakamarási kísérlet 75 kgrm. szuperfoszfáttal sorbatrágyázott parcellája, ahol a szórvatrágyázottal szemben, az elmaradt 17 kgrm. szemterméssel. Ellenben a 110 kgrm. sorbaadott szuperfoszfát a termést növelte a trágyázatlannal szemben 369 kgrmmal és az elért terméstartom a szórvatrágyázottal szemben 218 kgrm. volt.

A pusztakamarási kísérlet azt igazolja, hogy a sorbatrágyázás érvényesülésére igen nagy befolyással van az alkalmazandó műtrágya mennyisége s az az egyes gazdaságokban helyes irányú kísérletek által megállapítandó. Igazolja egyben azt is, hogy a tavaszi buza alá nem szabad takarékoskodni a sorbatrágyázásnál adandó mennyiséggel és nem kell mindig a szórvaadott mennyiség feléhez ragaszkodni, mert azáltal esetleg a terméstartalom és a jövedelmezőség fog csökkenni.

A nagyiklói kísérlet eredményei szerint a sorbatrágyázás előnyösen képes az istállótrágya hatását is kiegészíteni s növelni, amint azt a jelen esetben is láthatjuk, amikor az istállótrágyázottal szemben szórva adott műtrágya a szemtermést 300 kgrmmal a sorba műtrágyázás pedig 450 kgrmmal növelte.

A szalmatermesre vonatkozólag a termés adatokat csak a kolozi kísérletekből ismerem, ahol a sorbatrágyázott parcellán a szalmatermes 80 kgrmmal több volt, mint a trágyázatlanon és a szórvatrágyázotton, ahol a szalmatermes 1080 kgrm. vala.

Ami a sorbatrágyázásnak a minőségre gyakorolt hatását illeti, ez a tavasz buza hek-

toliter súlyát nem emelte, amennyiben az az összehasonlító trágyázási kísérletekre vonatkozó parcellákon egyforma nagy volt.

A sorbatrágyázás jövedelmezőségének meghatározása céljából megállapítottam a vetés, műtrágyázás stb. költségeit, azokat a terméstartom értékeiből levonva a mutatkozó tiszta jövedelem a trágyázatlannal szemben a sorbatrágyázás javára 17.99 K — 141.44 K-ig változott; a szórvatrágyázással szemben pedig 2.81-50.86 K plusz mutat a sorbatrágyázás előnyére.

A jövedelmezőség számításánál a tavasz buza métermázsáját 22 koronával, a műtrágyát 18% szuperfoszfátot kiló percentenkint 52 fillérjével számítottam.

Végeredményében ezen 1911. évi három kísérlet azt igazolja, hogy a tavaszbuza alá alkalmazott sorbatrágyázás annak fejlődésére nem hatott hátrányosan, hanem ellenkezőleg kedvezően; de igazolja azt is, hogy a megfelelő sorbatrágyázással a tavasz buza termés mennyiségét jövedelmezően lehetett fokozni.

Juhász Árpád.

Egy és más a fejésről.

Sokan vitatták azt a kérdést, hogy mikor, mely időben és hányszor fejjünk napjában; az állatoknak ok nélkül zaklatását, a tőgy haszon nélküli vonogatását mindenki óhajtja elkerülni, de a mellett szeretné a lehető legtöbb hasznot is a maga részére biztosítani; sőt a dologért emberek az okszerű fejtés által a tejmirigyek élettani működését is szeretnék fokozni még pedig úgy, hogy a fejtési míveléssel a tőgymirigyeket mérsékelten izgatva, azt nagyobb munkásságra serkentsék.

Midőn a fejtési időről határoznánk, nem szabad figyelmen kívül hagynunk üzleti körülményeinket sem és így irányadó lesz a fejtés számának és idejének meghatározásánál az is,

ha vajjon a kifejt tejet azonnal s helyben adjuk-e fogyasztásra, vagy azt bizonyos távolságra egy nagyobb fogyasztó központba kell szállítanunk; ha igen, úgy a fejtési időt azon időpontra kell tennünk, melyben a tejet továbbítani akarjuk.

Nyomós körülmény még az is, hogy mikép tápláljuk teheneinket és hogy a tejtelési idő mely szakában vannak azok. Tudjuk ugyanis, hogy a tejtélválasztás a borjazás után 3-4 hónapig jóval élénkebb, mint a későbbi hónapok alatt és így ha eleintén a tőgy meg is telik háromszor napjában, később a kiválasztás csökkenésével, aligha fog annyiszor megtelni.

Eszerint, ha a természet utasításait követhetők, legegyszerűbben minden tehenet ak-

kor és annyiszor kellene megfejteni, amikor ez és ahányszor tőgye megtelik. Kétségkívül a lenne a legegyszerűbb eljárás, csak hogy ennek a kivételnél anyagi akadálya van, hogy az ezáltal elérni vélt anyagi hasznot jóval felülmulná azon veszteség, mely a tej értékesítése körül a termelőt érné.

Ott, hol a viszonyok gátolag nem hatnak, a tejtelési idő első harmadában, vagy ha az állat bőtejtelő tovább is: a háromszori fejtés látszik előnyösnek; később pedig, midőn a tejtélválasztás csökken: a kétszeri.

Azonban bármiként is osztjuk be a fejtési időt, annak pontos betartását soha el ne mulasztuk, mert ezáltal a tejtélválasztás folyamatára zavarólag, sőt károsan is hathatunk. Amint a szervezet képes bizonyos módosulásokra, úgy

az egyes szervek is mintegy megszokják funkciójukat s egész pontosan időhöz kötve végzik azt; miből önként következik, hogy a szervek e természetszerű és megszokott működését figyelmen kívül hagyni nem szabad.

Lásuk ezután a fejést.

E látszólag egyszerű eljárás igen sok gyakorlati fogást igényel, ha a kiválasztott tej egész menyiségét akarjuk nyerni, s erre nézve mindig első feltétel: az állatokkal való szelid bánásmód; lármával, káromlással és ütéssel a legjambórabban állatot is megfélemlíthetjük s ezáltal engedetlenségre ingereljük.

A fejésnél kifejtett erő tehát első sorban arra szolgál, hogy a zárizmok erejét vele legyőzzük s a tej kifolyását lehetővé tegyük.

A fejésnél alkalmazott kézfogásokkal azonban igen előnyösen hatunk még a tőgy munkaságának serkentésére is. A mérsékelt izgatás, melyet ezáltal gyakorolunk, nagyobb és fokozottabb anyagcserét eredményez, mialatt a tej kiválasztása gyorsabban és bővebben történik. Nagyban elősegíti még a kiválasztott tejnek a kisebb tejtutakból való lefolyását is és sokan állítják, hogy csakis a fejés által vagyunk képesek a kisebb tejtutakban felhalmozódott zsírgolyócskákat is kifejni.

A fejés munkájánál e kettős törekvést tartjuk szem előtt: a kiválasztott tejet tökéletesen kifejni, a tőgyet puha, de hathatos fogások által mérsékeltén izgatni a nélkül, hogy legkevésbé is rongálnók. A kézfogás többféle; vannak, kik a félig becsukott marok mellett a hüvelyk- és mutatóujj közé fogják a csecsbimbót és erős nyomást alkalmazva, húzzák ujjait végig rajta. Ez igen tökéletlen módja a fejésnek, részint mert a csecsbimbó erős rongálása által az állatnak fájdalmat okozunk s így nyugtalanítva azt, a tej visszatartására alkalmat szolgáltatunk, gyakran pedig a csecsbimbó bőrének félpiros lobját is idézzük elő általa; másrészt ezen eljárás igen fárasztó is és bőven fejező teheneknél a tejnek ily módon való ki-ejése aránylag sok időt vesz igénybe.

Határozottan jobb a marokkal való fejés, de több ügyességet is kíván. Ennél a fejő a csecsbimbót a markába fogja és ujjainak együttes tágitása és becsukása által oldalnyomásokat gyakorol a csecsbimbóra; természetesen a becsukott marok kinyitásokor mindig feljebb viszi a kezét és tövén igyekszik markolni a csecsbimbót, míg a szorítás pillanatában kevésé meghuzza azt.

E mivelet által a zárizmok erejét minden rongálás nélkül egy erős nyomással sikerül tulszárnyalni; tehát vele az állatoknak nagyobb fájdalmat nem okozunk.

A harmadik (s talán a legjobb) fejési módnál a kézfogás az előbbihez annyiban hasonló, hogy itt is marokba fogjuk a csecsbimbót; tevékenyebb működés azonban csak a hüvelyk mutató- és középujnak jut.

A markunkba fogott csecsbimbót lazán fogva, kezünket jól felnyomjuk és míg a mutató-, közép- és ezek alatt a többi ujjaink is a többi tőgy alatt harántirányban fekszenek, addig hüvelykujjunkt a tejmedence külső oldalán fölfelé irányítva, függélyes irányba fektetjük. A fejés megkezdésének pillanatában az első mozgást a hüvelykujj végzi, még pedig olyformán, hogy a tejmedencében meggyült tejet az áttelenben fekvő mutató- és középujjak összeható működésével lejjebb szorítja a csecsbimbó kivezető csatornája felé, melyet aztán az odanyomott tej erősen kifeszít; közvetlen aztán, de az első nyomás megtartása mellett, egész markunkat összeszorítjuk és így

legyőzve a zárizmok erejét a tejmedencéből leszorított tej a csecsbimbó csatornáján bőven ömlik. E kézfogások folytonos ismétlésével az állatot legkevésbé sem nyugtalanítjuk s a folyton és gyorsan ismétlődő nyomások által a fejés ideje alatt a zárizmok tökéletes összehuzódását jórészt lehetetlenné tesszük, mely aztán lassankint elernyed és a fejés megkezdése után pár-perccel felényi erő kifejtés mellett is bőven és gyorsan ered a tej a csecsbimbó nyílásából.

Az itt említett fejési módok igen elvannak terjedve s ugyyszólva mindenütt ismeretesek. Azon csekély változtatás, mely helyenkint e három eljárás valamelyikén történt, leginkább ezek helytelen betanulásából származik; bővebb említést pedig nem érdemel, mivel figyelemreméltó előnnyel egyik sem bír.

A leirt kézfogások bármelyikének eljáratása után a fejésnél még a következőket tartjuk szem előtt:

A fejést lehetőleg ülve végezzük, még pedig elegendő kényelem biztosításával, nehogy a fejő erejének egy részét a bizonytalanság kellemetlen esélyeinek elhárítására tartsa; neki teljes odaadással nyugodtan kell munkához ülni s összes figyelmét és erejét a fejési mivelethez összpontosítani. Ebből folyólag már a fejőszék készítésénél arra kell figyelni, hogy az elegendő biztonságot nyújtson a fejőnek. A biztonság tekintetéből minden esetben legjobb a három- vagy négy-lábú kis szék, melyet oda lehet a fejő testéhez erősíteni, hogy a fejő a tehenek mozdulásait a szék fogdosás nélkül is követhesse. Különbö a szék, megfogásának kikerülése tisztasági szempontból is igen előnyös.

Ha a fejő székét felesatolta, vagy magához vette, — a szokáshoz képest vagy a jobb, vagy a bal oldalon fejéshez készen a tehen mellé ül. Nálunk a legtöbb helyen szabálytá vált a tehenet jobb oldala felől fejni. Ezen eljárás nem egészen helyes. Tudjuk ugyanis, hogy a legtöbb ember jobb karja sokkal kitartóbb rés jóval nagyobb erőt bír kifejteni, mint a bal és azt is tudjuk, hogy a tehen két hátsó csecsbimbója jól a combok közé esvén, nehezebben, nagyobb erő kifejtésével közelíthető meg, mint a két mellső; ha tehát fejés végett a tehen jobb oldalára ülünk, a gyengébb kéznek adjuk át a nehezebb munkát, mit az bizonyára sem oly gyorsan, sem oly tökéletesen nem fog végezhetni, mint jobb kezünk tehetné.

Ha a fejő elheiyekedett, fejőcsebrét combjai közé fogja s fejét a tehen oldalához támasztva, megkezdi a fejést. Sulyt fektetünk rá, hogy a fejő a tehen oldalához támassza fejét, még pedig első sorban is azért tegye ezt, hogy megnyerje a kellő támpontot és így erejét jól összpontosítva, tartósabban kihasználhassa. Ha a fejő ereje kimerül, annak mindig a gazda vállalja kárát, mert ilyenkor már a legjobb akarattal mellett sem lesz az képes az összes elválasztott tejet kifejni.

Nagy előnye még a fej megátámasztásának az is, hogy ezáltal a fejés tartama alatt a tehen minden mozdulatát idejében észrevehetjük s esetleg követhetjük; a ránk veszélyesnek látszó mozdulatok élől pedig korán kitérhetünk.

Mielőtt a fejésről mondottakat befejezném, még a tisztaságról s egyéb aprólékosnak látszó eljárási módokról kell egyet-mást megjegyeznem. Fentebb már említettem, hogy a tisztaság nem valami erős oldalunk; pedig ha valahol, úgy bizonyára a fejés és tejkézelés körül kell erre nagy sulyt fektetnünk.

Közvetlen a fejési idő előtt az istállóból minden piszok trágya stb. gondosan kitakarítandó, s ha lehet, friss alom hintendő fel; a fejő cseléd megmosdik, tiszta kötényt köt, s nyakába egy törülkövendőt akaszt, melynek két vége elől aláfelé csüng, hogy amint keze a tejtől tulságcsan zsirosodik vagy piszkos lesz, azt azonnal tisztára törülhesse.

Miután a tőgy piszkos: mielőtt a fejést megkezdendők, tiszta langyos vízzel (de nem fejedényből, mint ez a legtöbb helyen szokás) lemossuk s tiszta ruhával szárazra töröljük; nehogy a bőr a mosás után kiszáradjon és kicserepesedjék.

Gyakran megtörténik, hogy a csecsbimbó száraz s a fejés megkezdésénél az állat fájdalmat árul el, e mellett a fogás is kellemetlen, sőt a fejés lehetetlen; ilyenkor kevés friss vajjal, vagy sóttalan zsírral gyengén megkenjük a csecsbimbót.

Mielőtt a fejést megkezdendők, a csecsbimbókat gyengéden meghuzogatjuk, hogy azok némi feszességet nyerjenek; ezen eljárás követését nagyon ajánljuk, mivel a gyengéd izgatás által a csecsbimbók véredényei megtelvének, csakugyan némi feszesség vagyis ruganyosság áll be, mely a fejés miveletét tetemesen megkönnyíti.

Vannak esetek, hogy a tehen visszatartja, illetve a fejésnél nem ereszti le a tejet; gyakran rug és makacsul nyugtalanodik.

Ügyes fogásokkal azonban, ha szorgalmasan rövid időközökben próbálgatjuk a fejést, jó bánás mellett csakhamar rábirhatjuk az állatot a tej leadására.

Ha a borju elválasztása következtében a borju utáni vagy lepi meg az állatot, jó bánásmódon kívül alig kell más eljárás; néhány nap alatt feledi veszteségét és hatalmunkba adja magát. Szokás ilyenkor a fejés tartama alatt a borjut, ha meg van, az anya elébe kötni s míg ennek örvendez, a tejet gyorsan kifejni; más esetben valamely kedves eledelét nyújtják a fejés ideje alatt az állatnak, hogy figyelme ezáltal elvonassék. Mind a két eljárás jó és sokszor célhoz is vezet; de ha e feltételeket nincs módunkban teljesíteni, vagy ezek teljesítése által se érnének célt, ezertféle mód áll még rendelkezésünkre az állat figyelmét lekötöni, más tárgyra irányítani, szóval jó szerrel elfoglalni; csak erőszakhoz ne nyuljunk, mert erőszakra az állat is erőszakkal felel. Ha meggondoljuk, hogy az ily módon nyilvánuló makacsságnak igen gyakran a legegyszerűbb okai az ijedtség csiklandósság stb. — könnyen átláthatjuk, hogy a durva bánásmóddal nemcsak hogy nem javítanánk a szegény állaton, de sőt ezáltal még fokoznók nyugtalanságát.

Ha a tehen nem rug, csak egyszerűen a tejet tartja vissza, de tőgylob nincs jelen: a jó bánásmód mindig segít; nehogy azonban a visszatartott tej izgatása s a tőgyben is bekövetkező megálgvadása folytán állományos tőgylob fejlődjék az állatnál, nagy kitartással s szorgalommal kell a tej kifejtéséhez látnunk; e végre napjában többször próbát teszünk és mindannyiszor lehetőleg kiürítjük a tőgyet.

A rugás sem származik mindig rossz akaratból, sőt ellenkezőleg igen gyakran tapasztalhatjuk, hogy a félős vagy csiklandós állatok teszik ezt; máskor meg a tőgy lobosodása vagy éppen a rossz fejés által okozott fájdalom következtében rug az állat. Aki ezen okokat ütleggel véli elhárítani, az bizonyára nagyon téved.

Minden körülmények között első tehen-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.
 Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kszelők és finom angol és francia zsebkendő.
 Női ten és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálóg ingek és kabátok.
 Párna leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf
 utóda
 fehérnemű, vászon és szőnyegnyagy raktára
 Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.
 Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszőnyeget készíttve, olesó árban találhatók. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebéd- és futószőnyeg, gyapjú és csipkefig gőnyök.
 Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli ártára.

dönk: a makacsság okát földeríteni és ehhez képest járni el. Ha fél az állat: szelid bánással bátorítjuk; ha csiklandós: határozott kézfogásokat alkalmazunk s ehhez szoktatjuk; ha a tőgy lobosodása van jelen; annak gyógykezeléséről gondoskodjunk; ha pedig a fejés kivételében van a hiba: a fejéssel megbízott egyént jobb fejési módra oktadjuk. Még akkor sem szabad az erőszak alkalmazásával kezdeni a javítást, ha rossz szokásból rug az állat; meg kell előbb próbálnunk türelemmel minden békés eszközt és ha mindezekkel nem juthatunk célhoz, akkor a fejés oldalán a mellső lábat fölemelvén, a szár és alkar összekötését (guzsbatételét) vagy rud közé szorítást megkísérthetjük; ne vigyük azonban a végletekig, mert tapasztalásból mondhatom, hogy az állatot kinzással megfélemlíteni vagy ellenkezőleg bősziálttá tenni — igen, de jámborrrá szelidíteni nem fogjuk soha. T. F.

A gyomok kártétele és irtása.

A gyomok, élődőgombák, rovarok és más kártékony növényi és állati ellenségek évenként óriási károkat okoznak a miveleti növényekben. Meg kell tehát ragadnunk minden eszközt az ellenük való küzdelemre. Minthogy valamely ellenséggel annál sikeresebben küzdhetünk, minél jobban ismerjük szokásait, gyengéit, kívánatos volna, hogy a gazdák ezen növényi és állati ellenségeik irtása és távol-tartása körül szerzett tapasztalataikat nyilvánosságra bocsátanák, mert ily módon eszmecsere fejlődve, a gyakorlati gazdák és a tudósok vállvetve csak találnának módokat a célszerű irtásra.

A gazda növényeinek ellenségei közt a gyomok kiváló szerepet játszanak, mert a gyomok elvonják a miveleti növényektől a talajt, a világosságot és a levegőt.

Ahol gyomok ütik fel tanyájukat, ott a hasznos növény ki van szorítva. Az oly talaj, melyben a gyomok gyökerei vannak elterjedve, a miveleti növényeknek nem nyújthat elég táplálékot. Ahol gyomok garázdálkodnak a hasznos növények közt, ott úgy a föld alatt, mint a föld felett nincs elég helyük a növényeknek a fejlődésre. Hogy az e révén származható kár mily nagy, az kitűnik Wollny vizsgálataiból. A megvizsgált termőföld tele volt gyomokkal. Bár a rajta élődőtt gyomok nem voltak a legkártékonyabbak közül valók, mégis nagyon ellepték a tengerit a burgonya- és répaföldeket, tehát azokat a növényeket, melyek fejlődésük kezdetén a leglassabban nőnek.

A következőkben közöljük a végzet vizsgálatok néhány adatait:

	A gyomos földön termett:	
	szem, gumó vagy répa:	szalma vagy levelek:
	g:	g:
1. tavaszi karórépa	266,2	1010
2. borsó	487	945
3. tengeri	1395	7251
4. tavaszi rozs	180	339
5. burgonya (rózsa-)	352	12775
6. káposztarépa (svéd-)	1810	1000
7. fehér	2073	1823

	A gyom nélküli földön termett:	
	szem, gumó vagy répa:	szalma vagy levelek:
	g:	g:
1. tavaszi karórépa	349	1361
2. borsó	608	1034
3. tengeri	3411	14842
4. tavaszi rozs	538	1077

5. burgonya (rózsa-)	483	27775
6. káposztarépa (svéd-)	26680	7000
7. fehér répa	34360	14360

A gyomok elvonják a talajból a táplálóanyagokat, melyeknek a miveleti növényeknek kellene táplálniok.

Hogy a táplálóanyagok elvonása mily mérvben történik, arról a gazdáknak nincs kellő fogalmuk. A sokszor messze elágazó gyomgyökerek tolaikodó módon behatolnak a talaj éléskamrájába, a kultúrnövények számára szánt trágyát sem vetik meg, akár ásványi, akár szerves eredetű az. Ezeknek a betolakodó jövevényeknek minden szájuk ize szerint való; szemtelen módon úgy felhizlalják magukat, hogy még a legdusabb éléstárnak is ki kell merülnie. Általában a legtöbb gyomnak gyökérzete sokkal jobban képes a talajból az abban levő tápanyagokat felvenni, kiszíni, mint sok miveleti növényünk. Sok gyom és növényi élődő úgy gazdálkodik a talajban, mint a rablók és a lehető legsikeresebben folytatja a létért való küzdelmet úgy a hasznos növények, valamint rokonaival szemben. Különösen kedvező a gyomok tulsulyra jutására, ha a fejlődési időszak kezdetén rossz idő jár, vagy pedig hiány van oldható táplálékban. Ezek a körülmények ugyan a gyomok fejlődésének sem kedvezők, csakhogy ezek mégis sokkal kevésbé sínylik meg, mint a kultúrnövények. A mely talajban kevés víz van, ott az által ártanak a gyomok, hogy azt is elvonják. A gyomok továbbá nagyon beárnyékolják a földet, elvonják attól az éltető napsugarat és a meleget!

A gyomok betegségeket és időelőtti elpusztulást okozhatnak a kultúrnövényeknek, különösen az élődő növények.

Sok gyom mérges és veszélyessé válhatik az emberek és az állatok egészségére.

A felsorolt hátrányok eléggé indokolják, hogy a gazdák bővebb figyelmet fordítsanak a gyomok természetének és irtásuk módjának tanulmányozására. P. L.

IRODALMI SZEMLE.

A Magyar Gazdaszövetség hivatalos lapja a Szövetkezés huszonharmadik évfolyamába lépése alkalmából formát és címet cserél. Következő száma színes boríték nélkül, megnagyobbított alakban fog megjelenni. Új neve „Gazdaszövetség”. Megjelenik minden szerdán és szombaton. Felelős szerkesztője Meskő Pál.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A zabosbükköny termelése az egy nyári takarmánynövények között leginkább van elterjedve, mert egyrészt rendkívül nagy tömeget, másrészt kitűnő takarmányt szolgáltat, de csak az esetben, ha neki megfelelően előkészített talajban természetik, másrészt ha magja, s a vele egyidejűleg vetett zab magja között olyan az arány, aminő mellett a legjobb minőségű takarmányt szolgáltatja.

A zabosbükköny-keverék létesítésénél nagyon gyakran elkövetett hiba, hogy a keverékbe $\frac{2}{3}$ sőt ennél is több zabot, s csak egyharmad bükkönymagot vesznek fel. Ennek oka többnyire a rosszul alkalmazott takarékoság, mert a zab olcsóbb, mint a bükkönymag. Rosszul alkalmazott takarékoság azért, mert a zabosbükköny céljának és rendeltetésének csak akkor felel meg, ha a bükköny képezi a keverék túlnyomó részét, nem pedig a zab Innen

van az, hogy sok gazdaságban azt tapasztalják, hogy etetésekor a tejhozam és zsirtartalom nagyon csökken, holott nem csökken, sőt emelkedik, ha a keverékben a bükköny van tulsulyban. A végzett összehasonlító kísérletek ezt kétségen kívül igazolják, úgy azt is, hogy ha a keverékbe a bükköny van tulsulyban, nemcsak a termés nagyobb, hanem a bükkönnyt követő buza is jóval nagyobb termést ad. Éppen ezért helytelen eljárás a bükkönymaggal takarékoskodni, s ennek a keveréknek legalább kétharmadát kell kitennie. Zabnak leginkább az erősebb szalmájú abundánsz zab ajánlható, mely nem dől meg oly könnyen, s a bükkönnynek erősebb támasztékot nyújt.

+ A mák természetéről. Ámbár a jelenlegi magas gabonaárak nem igen teszik szükségessé, hogy a gazda egyéb olyan növények természetével is foglalkozzon, amelyek a megszokott forgóban eddig nem találtak helyet, mégis a mák olyan növény, mely a repcét könnyen helyettesítheti, s ez lehet egyik oka, hogy a tél folyamán többen is intéztek hozzánk kérdést a máktermesztés ügyében.

Előrebocsátjuk mindenek előtt, hogy a mák termesztése nagyon hasznóhajtó, s termesztése nem is jár nagy rizikóval, mert ára s termése is meglehetősen egyenletes, nem tulságosan ingadozó.

Termelésre a zárt toku, kék mák ajánlható, mert ez a legkeresettebb, legjobban fizetett. A nyílt toku, vagy a szürke mák termelése nem ajánlható. A francia kék mák vetőmagjánál is fektessünk súlyt arra, hogy az lehetőleg nagy szemű legyen, s ha a vetőmagot magunk termeljük, továbbtermelésre a legszebb, legnagyobb mákfejeket válogassuk ki, sőt a magnak szánt területén levő mák oldalhajításait idejében tördeljük le, hogy a főhajítás annál erőteljesebbé növekedjen. A magnak kiválasztott mákot természetesen külön kell csépelnünk.

A mák sikeres termelésének főkelléke a nagyon kora tavaszi vetés. Ha vetésével késünk; többet szenved ellenségeitől, lassan nő, fejlődésében visszamarad. Vetési ideje február vége, március eleje.

Legjobb helye kapás növények után van, mert tiszta, jól művelt talajt kíván. Ha kivész a repce, az annak szánt föld nagyon megfelelő talajt szolgál a máknak, mert az ugarolt s trágyázott földet ez is nagyon meghálálja, s utána a buza nagyon jól szokott sikerülni. Miután pedig apró magja a rögs földben tönkre megy, az ősszel mélyen szántott talajt tavasszal ismét meg kell szántani s apróra elboronálni, vetés előtt pedig meghengerelni.

Mákat csak trágyázott földbe vessünk, mert csak a jó erőben levő talajokon számíthatunk nagy termésre, az olyanon amelyben sok oldott tápláló anyag van. Földjét tehát trágyázni kell és pedig érettebb istállótrágyával. Legajánlatosabb sorvetőgéppel 40–50 cm-re vetni, de a csoroszájkról a sulyokat le kell szedni, hogy 1 cm.-nél mélyebben ne takarjon. A maghoz 3–4-szer annyi homokot kell keverni, nehogy tulsűrűn kerüljön a talajba. Miután pedig a mag csírázóképeségét két éven túl nem igen tartja meg, nagy súlyt kell arra fektetni, hogy csak legutolsó termésű magot vessünk el, amelyből 1 kg. szükséges kat. holdanként.

Amint a mag csírázni kezd, azonnal hozzá kell látni a sorközök kapálásához és a ritkításhoz. olyan módon, hogy csak 15–20 cm. távolságban egymástól maradjon egy-egy növény. E munkálatok meztláb végzendők, s a szükséghez mérten megismétlendők. Sorközei állandóan tisztán tartandók, amiért is 3 vagy 4 kapálást igényel, s egyik alkalommal feltörögetést is, így aztán nem gyomosodik el olyan könnyen s a töltögetés a szél ellen is védelmet nyújt.

Junius hóban virágozik s júliusban, vagy legkésőbb augusztus hó elején érik. Érése egyenetlen. Aratásához csak akkor fogjunk, ha tulsnyomóan jól meg van érve, ellenkezőleg könnyen avasodik.

Aratási módjai közül legajánlatosabb csupán a fejeket levágni zsákokba szedni, s szellős, száraz, védett helyen kitergetni Cséplése történhetik gözcséplőn, gözzel hajtott tengerimorzsolón, sőt szecskszőn is, amely után sok rostálást kíván, mert csak a tiszta mákért fizetnek 60—64 koronát is métermázsánként. 2—4 q. magot terem holdanként.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Egy éves méncsikók vásárlása. A földmivelésügyi miniszter most kiadott rendeletében föl hívja mindazon tenyésztőket, kiknek birtokában legalább is négy jó származású, erős csontú, szabályos, testalkatú, saját nevelésű egy éves méncsikó van s azokat az államnak eladni kívánják, hogy ebbeli szándékukat a helynek és utolsó postának, ahol a csikók állanak, valamint a csikók származásának, nagyságának, színének és árának pontos megjelölésével a magyar királyi földmivelésügyi miniszteriumhoz benyújtandó, egy koronás bélyeggel ellátott írásbeli nyilatkozatban legkésőbb február hónap 1-ig jelentsék be.

A vadászati kihágás elbírálása. Fölmerült esétből kifolyólag elvi határozatban mondotta ki a belügyminiszter, hogy vadászati kihágási ügyben csak az 1979. XXXI. t. c. 41. §-ában körülírt feltételekkel bírő és esküt tett erdőtisztok, erdőőrök és vadőrök vallomása fogadható el feltétlen bizonyítékkul.

Pályázati hirdetés. A néhai Csáky Patronella grófnő által magyarországi gazdasági tanintézeteken tanuló vagyontalan ifjak részére tett alapítvány kamataiból három egyenként 600 koronás ösztöndíjra az 1911/1912 tanévre ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen ösztöndíjra elsősorban a teljesen árva, másodsorban pedig oly szegénysorsu hallgatók pályázhatnak, akiknek atyjuk nem él.

A pályázni szándékozók köllően felszerelt kérvényeiket a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez, címezve 1912. évi január hó 31-ig bejárólág az illetékes gazdasági akadémia igazgatóságánál nyújthatják be.

Jelzett határidőn túl benyújtott kérvények figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1911. december 23.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

KÉRJÜK AZ 1912. ÉVI ELŐFIZETÉSEK BEKÜLDÉSÉT!

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Levél a szerkesztőhöz.*

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Az »Ujság« f. évi 7-ik számában a Gutenberg féle előadás után, megjelent »Kritika a kolozsvári piacról« című cikkben felszólalásom fel van említve. Mivel azonban a cikkben, tévesen van felszólalásom közölve, legyen szabad azt pár sorban helyesbíteniem.

Felszólalásom annak különös hangsúlyozásával kezdtem, hogy az nem a magyar marha ellen irányul, sem a »fehér, piros« háborút nem akarom felújítani.

Azt a tényt kívántam csak leszögezni, hogy Kolozsmegye, a »magyar erdélyi« fajta területbe van beosztva. Közismert dolog, hogy míg a fehér marha átlag 1000 liter tejet ad évente addig a nyugati marha évi tejhozama ennél sokkal nagyobb.

A kolozsvári piacnak sok teje van szükségére s így indokolt, hogy közvetlen Kolozsvár

közébe, piros marha tenyésztessék. Erre rájöttek már kisgazdáink is és kezdenek a piros marhára attérni.

Tekintettel, hogy Kolozsmegye fenntemelt területbe van beosztva, községei csak fehér bikát tarthatanak. A bika költségek pedig a fehér tehének után lesznek kiróva. Mivel a kisgazdák egy része piros tehenet tart, a fehér tehének száma nagyon megapadt, s így a bika költségek a kevesebb számú tehenekre elosztva, igen nagy költséggel terheli meg a fehér marhát tenyésztő gazdát. Így például Szászfenes községben 1911-ben egy fehér tehen után 15 K. bikabért kellett fizetni. Ily óriási megterhelést a kisgazda nem bírva ki, kénytelen tehenesekjét eladni s helyette bivalyt, vagy lovat szerez be.

Piros bika sincs a faluba kellő számban s így folyton csere-berélik gazdáink piros teheneiket.

Nyomoruságba van tehát, így a fehér, mint a piros marhát tartó kisgazda.

Felszólalásom oda concludál, hogy a város is támogassa, közvetlen közelébe levő községek azon törekvését, hogy a földm. miniszter. megengedné, hogy ily községekben a bikák a fehér és piros tehének arányában szereztessenek be. Ezáltal egyrészt sokkal kisebbek lesznek a bikapénzek, másrészt meg piros bika is lesz kellő számban a községbe. Így segítve lenne mindkét bajon.

Felszólalásom másik része arra vonatkozik, hogy míg a tisztességes termelő érdeke, hogy a tej minősége minél gyakrabban ellenőriztessék, de jogosan megkívánhatja, hogy az előírás szerint szakértelemmel történjen.

Felemlítettem egy esetet, midőn a tejet a jövedéki hivatalnok »vizezettnek« nyilvánította. Midőn azonban hivatalos és szabályszerű mintát kért az illető, küldt, hogy erre nincs a város berendezkedve. Hosszas kérés után sikerült valahogy egy mintát kapni a félnek, ki azt vegyelmzés végett a vegyvizsgáló állomásnak adta át. A vizsgálat eredménye az lett, hogy a jövedéki hivatalnok által »vizezettnek« vélt tej 11.5% zsírtartalmú volt, s az állomás véleménye pedig ilyen: »kellő összekeverés nélkül, hibásan vett tejmintá, jó tehéntej« — Gondoskodnia kéne tehát a városnak, hogy a tej ellenőrzések köllő szakértelemmel történjenek.

Ezekben voltam bátor az »Ujság« téves közlését kijavítani s kérem sziveskedne azt b. lapjában közölni.

Melyek után vagyok a T. Szerkesztő urnak köszönetet mondva

Szászfenes, 1912. január 9.

Kiváló tisztelettel
gyalvi Rosenberger Sándor.

— **Országos tenyészállatvásár és gépkiallítás Budapesten.** »Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület« tenyészállatvásár rendező bizottsága legutóbbi ülésének határozata alapján Jeszenszky Pál királyi tanácsos, ügyvezető titkár vezetésével már hozzáfogtak a Köztelken az 1912. évi XXVIII. tenyészállatvásár és gépkiallítás előmunkálataihoz. A vásár szabályzatát és a bejelentési ivateket a napokban küldik szét nagyobb csoportokban az ország tenyésztőihez, kiket ezen az uton is figyelmeztetnek arra, hogy a bejelentéseiket mielőbb küldjék el az O. M. G. E. titkári hivatalhoz (Budapest. IX. Köztelek-utca 8) annál is inkább, mivel a március 9. és 10-iki tenyészállatvásárra csak február 15-ig fogadják el a bejelentési ivateket.

— **A hidegvérű lótenyésztés és a gazdák.** A múlt évi IX. országos gazdakongresszus egyhangulag magáévé vette azt a határozati javaslatot, hogy a kormány a jelenleg már fennálló hidegvérű lótenyésztés keretén belül a tenyészirányt a legmesszebbmenőleg istápolja s ezen felül az ország egyéb részeiben keletkező hidegvérű lótenyésztés fejlődése ellen gátat ne vessen, hanem ott is hasonló intézkedésekkel mozdítsa elő ezen tenyészési irányt. A gazdaközönség a kongresszusnak e csaknem

egyhangulag hozott határozatára és a földmivelésügyi miniszternek múlt évi kijelentéseire támaszkodva, méltán remélhette, hogy a földmivelésügyi kormány az 1912. évi költségvetésben megfelelő hitel beállítása révén gondoskodni fog a hidegvérű lótenyésztés legmesszebbmenő támogatásáról. Mivel ez mindaddig nem történt meg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a Köztelken tartott december 7-iki értekezlet határozatából kifolyólag fölterjesztést intézett Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszterhez, hogy a gazdaközönségnek a hidegvérű lótenyésztés legmesszebbmenő támogatására irányuló kívánságát honorálja és ebből kifolyólag a hidegvérű lótenyésztést megfelelő anyagi támogatásban részesítse. A földmivelésügyi miniszter legutóbbi expozéja alkalmából erősen hangsúlyozta, hogy hozzá kell látni a vontató ló neveléshez. Még pedig a hidegvérűnek és a noriusznak tenyésztéséhez mindig ott, ahol erre megfelelő hely van. Az O. M. G. E. teljesen egy véleményen van a miniszterrel. Nem óhajtja a melegvérű és hidegvérű tenyészanyag összekeverését, minden esetben azonban kívánatosnak tartja, hogy az állam ezen tenyészirányt is megfelelő módon irányítsa, vezesse, támogassa, tehát fejlessze is. Ezzel kapcsolatban arra is fölkerítte az O. M. G. E. a minisztert, hogy a lótenyésztés általános ügyeinek megvitatása és jövőbeli irányának megállapítása céljából országos szakértekezletet hívjon össze s erre a lótenyésztőket és a gazdatársadalmi érdekképviselőket hívja meg.

— **Argentina állategészségügye.** A hosszúra nyúlt hustárgyalásoknál Ausztriában döntő mozzanat volt a két kormány küldöttének Argentina állategészségügyéről bemutatott jelentése. E jelentés szerint, amelynek csak egyes részletei jutottak nyilvánosságra, az állategészségügy és a levágott marhák husának ellenőrzése Argentínában rendkívül kezdetleges és ki nem elégítő. Miután az osztrák kormány elnökének nyilatkozataiból és a lapok közléseiből azt lehetett kivenni, hogy a jelentés elhallgatott részei Argentínára nézve rendkívül terhelőek, fölterjesztést intézett a Magyar Gazdaszövetség a földmivelésügyi miniszterhez, hogy a hivatkozott jelentést tegye közzé egész terjedelmében. Utal a Szövetség arra, hogy az osztrák kormány szakközvegeinek véleményét a köz érdekében kell az érdeklődőkkel közölni. És fölemlíti, hogy Argentínának sem diplomáciai, sem kereskedelmi képviselője az emelt vádakat meg nem cáfolta. Ezek tehát igazak, mert a csikágói hustrósz, amely erősen érdekelt, bizonyára nem mulasztotta volna el a cáfolást.

Szőlőoltványok,

sima és gyökeres európai,
valamint amerikai szőlővesszők

legmegbízhatóbb beszerzési forrása:

Kopányi Imre szőlőgazdasága,

szőlővessző és oltványtelepe,

Margitta, Biharmegye.

Tessék ismertető füzetet kérni, mely igen fontos dolgokat tartalmaz, érdeklődőknek a telepkezelőség ingyen és bérmentve készséggel megküldi.

2675

* Miután az a lap, mely a téves tudósítást közölte, nem adott helyet a nyilatkozó helyreigazító közleménynek, szívesen közreadjuk lapunk munkatársának fentti sorait, anélkül azonban, hogy a magunk részéről ez alkalommal a dolog érdemi részére nézve állást foglaljunk. Szerk.

— Szárlott szeszmoslók takarmányozási célra. Tudomására hozzuk olvasóinknak, hogy Hirsch Ödönnek Kolozsvárt Magyar-utca 43. sz. a lévő ipari szeszgyárában folyó évi január, február és március hónapjaiban össze-

sen mintegy 3000 métermáza szárított moslék fog a hazai gazdaközönség rendelkezésére állani. Felvilágosítást fentti cég nyújt az érdeklődőknek.

-- **A Házinyulteryésztők Országos Szövetsége.** Porzolt Ernőné elnöklésével tartott igazgató-választmányi ülésén Auffenberg János ügyvezető alelnök az őszi gazdasági kiállításokon való részvételről számolt be. A folyó ügyek letárgyalása után elnök bemutatja Balázs Imre levelét, melyben azt panaszolja, hogy Budapest székesfőváros előljárósága elrendelte házinyultelepének 24 óra alatti feloszlatását. A választmány ebből az esetből kifolyólag fölkéri a székesfőváros tanácsát, hogy az okszerűen folytatott házinyulteryésztést ne tiltsák el a város külső kerületeiben. Végül több új tagot vettek föl az egyesület kötelékébe.

850 darab 150 cm. hossz, $\frac{12}{17}$ — $\frac{14}{20}$ cm. keresztmetszettel bíró, szép tölgytalpfa, darabonként: korona 1'05 eladó.

Bővebb felvilágosítást nyújt: Papp Gyula, Dés. 2678. I.

Kaptárakat, műlépeket, pergetőket és az összes méhészeti cikkeket **KÜHNE FERENC** utóda Budapest, I., Attila-u. 99. szállit legjobban. Kérje a Méhészeti Utmutatót ingyen való megküldését. 2678 II.

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE
(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MEJLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

2678.

ERDÉLYI BANK

és **TAKARÉKPÉNZTÁR R-T.**

Kolozsvár, Mátyás kir. tér 32.

Kisbirtokosok jelzálogosztálya kölcsönöket nyújt kisbirtokosoknak betáblázás mellett a mindenkori pénzvisszonyokhoz mért legelőnyösebb kamatozás mellett.

Már meglévő magas kamatlábu kölcsönöket olcsóbb kamatlábu kölcsönre konvertál.

Jelzálogosztálya törlesztéses kölcsönöket nyújt nagyobb földbirtokokra 10—50 évig terjedő időtartamra a kamatot is magában foglaló előnyös annuitás mellett.

Megkeresésekre rövid idő alatt felvilágosítással szolgál.

2017

Az igazgatóság.

Szőlőoltványokat,

amerikai és európai sima és gyökeres szőlővesszőket, a legjobb bor és csemege fajtákban szolgál:

Róth János

lekencei szőlőoltvány telepe.

Ugyanaz átvész legelőnyösebb árban új szőlőtelepítéseket és szolgál nagyobb vevőinek ezen szakbavágó utmutatókkal. 2676

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve.

Róth János, szőlőbirtokos,
Lekence (Beszterce megye).

9. üzletév. Készlet 1.000,000

Szőlőoltványokat

saját telepünkön termelt és nem összevászárított, peronoszpora-mentes, jól megérett, tökéletesen összeforrt dus gyökérrzellettel és fajtiszta 52 különféle

bor- és csemegefajban:

amerikai sima- és gyökeres vesszőt, európai sima vesszőt

szállit jutányos árban. 2668

Szőlőoltványtelep:

Schuster és Frónius

Teke, Kolozsmegye.

Árjegyzék ingyen és portómentesen.

Modern gazdasági épületeket,

mindennemű istállókat, tejgazdasági és hűtőtelepeket, takarmánykamrákat, pajtákát, takarmányszárítókat, gazdasági erő-és világítóüzemeket

tervez és berendez,

a gazdaság körében előforduló építészeti és gépészeti kérdésekben tanácsot át 2669

Esső Andor és Hocholtzer Ödön

okl. gépészmérnök. okl. műépítész.

építészeti és műszaki irodája,

Budapest,

VIII. Bross-utca 97. sz.

Telefon 92—80.

Eladó muraközi lovak.

Két drb. 4 és 5 éves sárga kanca 180 centiméter magas

Felszegi-féle gazdaságban Maros-Csapón

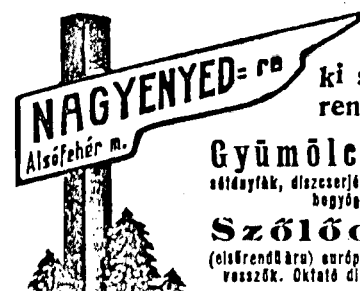
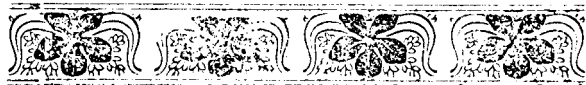
eladó.

Ugyanott 18 drb. 10 hónapos átvészelt fehér mangalica tenyészsüldő szintén eladó.

Értekezhetni levélben vagy személyesen:

Felszegi birtokkezelőséggel Maros-Csapó.

2679

forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet elsőrendű tisztafajanyagra

Gyümölcsfacsemeték
sötétnyárik, díszeserjék, tölvelők, korlátlanvesszők, boggyógyümölcsök stb.

Szőlőoltványok
(elsőrendű ár) európai és amerikai sima és gyökeres vesszők. Oktató díszárjegyek kívánatra legyes.

FISCHER és Társai

2664

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

2666

Műtrágyát Értékesítő Szövetkezet

Budapest, V. kerület, Fürdő-utca 8-ik szám.

Ha „FORHIN“-nal permetez,

I-szor
kevesebb
a gond,
II-szor
kevesebb
a munka,
III-szor
kevesebb
a munkabér!

mert a „FORHIN“ a
sokszorta megjavított
bordói keverék

kész állapotban!

2686

Nagyon erősen tapad a nedves levélre is!
Bármily harmatnál permetezhet vele, mert kifűnően tapad!
Semmi üledéke nincs! Számtalan elismerő nyilatkozat!

Kérjen ingyen és bérmentve leírást a

FORHIN-gyártótól, Budapest,
VI., Váci-ut 93.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gáz-
gépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű
gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és jéggyárak.
Gépberendezések malmok, téglagyárak, olaj-
gyárak és kékfestő-gyárak részére.
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és szőlőzúzók. 2010

A Heller-féle „KING“

gyorsmeszelő és
fertőtlenítő gép.
az ecset
munka 20-
szorosát
teljesíti,

Legnagyobb megtakarítás
időben,

pénzben

és anyagban!

A „King“ kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú
használhatósága miatt egy mezőgazdaságban sem nélkülöz-
hető. A szivattyúk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítá-
sok majdnem teljesen kizártak. »King« tömlővezetékekkel többet
teljesít, mint 20 ember ecsettel és mindenféle állványozást
és előmunkálatot feleslegessé tesz.

Ezen gép egy nap alatt kifizetődik.

Gyártók azonkívül: 2684

Pittore és Triumph
nevű gyorsmeszelőt is.

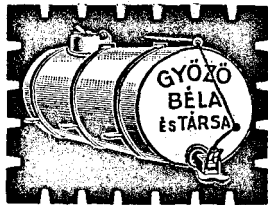
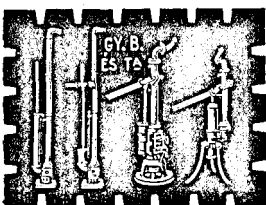
Meszelőm szivattyút azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva,
tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszerelés-
sel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két vagy háromágu (szórával)
60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER, Bécs, II., Prater Schrotzberg-Strasse 1.

Kéjjenek leírást.

Képviselek kerestetnek.

Trágyalé szivattyúk, hordók, csapok.

Kaphatók GYŐZŐ BÉLA és TÁRSÁNÁL

Budapest, Baró Aczél-utca 3.

Uradalmi számadások

átvizsgálását elvállalja e téren
nagy gyakorlattal bíró

szakember.

Cím a kiadóhivatalban.

ELADÓ

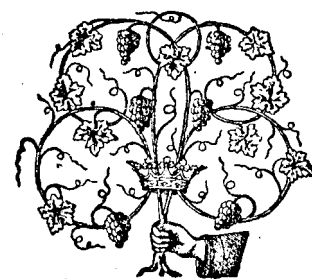
960 holdas birtok. Báró Wesselényi
Miklósnak, Szilágyvármegyében, Völ-
csök, Vicza és Szamos Ujlak szomszéd-
os községek határaiban fekvő, egy-

mással összefüggő, tagosított birtoka, melynek területe, a kataszteri birtokiv
szerint 960 kat. hold, a rajtalevő lakó és gazdasági épületekkel együtt,
közvetítők kizárásával, szabadkézből eladó. E birtok a Szilágy—Cseh és a
Völcsök—Illéfalvi vasuti állomásoktól ca. három-négy kilométer távol-
ságra fekszik. Az érdeklődőknek megmutogatja e birtokot, Blau József
haszonbérletnek, Völcsökön lakó alkalmazottja, Nuszbücher. Venni szándé-
kozók

forduljanak **ifj. báró Wesselényi Miklóshoz** Hadadba,
(Szilágy megye.)

2682

Szőlőoltványokat

saját telepünkön
termelt, I. oszt.
minőségben, 60
bor- és csemege-
fajban lelkiismer-
retes kiszolgál-
tatás mellett
szállít:

Róth Testvérek
szőlőoltványtelepe

Medgyes. Nagyküküllő megye.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

2683

Orpington fajtyukok.

A kolozsvári állatkiállításon első díjjal díjazott

Orpington törzstyukok eladók.

Erzsébet-ut 13-ik szám.

Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

Korneuburgban, Wien mellett.

az osztr.-magy. cs. és kir., a román kir. és bolgár kir. udvaroknak állatgyógyászati cikkeiben szál-
lítója, szabadalomtulajdonos, kerületi gyógyszerész

**KWIZDA-féle
RESTITUTIONS-FLUID**

mosóvíz lovaknak.

Ára egy üveg 2 korona 80 fill.

50 év óta használják udvari istállóban és verseny-
istállóban, nagyobb megerőltetések előtt és után
erősítőszert az erő visszaszerzésére, továbbá az
izmok merevsége esetében stb., a lovakat a
trainingben erőpróbákra képesíti.

Cimke- és csomagolás védve; valódi csak
a fent látha ó védjeggyel.

**Kwizda-féle
békavarkenőcs**

lovak és szarvas-
marhák számára, 1 tégely . . . 2 kor.

Blister,

szürke, erős bedörzsölés, 1 tégely 2 kor.

Patakenőcs,

merev és törődött paták megvédésére,
1 szelence à 400 gr. K 2-50 fill.

Pataragaszu,

mesterséges pataszaru, 1 rudacs
1 kor. 60 fill.

Kwizda-féle Kresolin-kenőcs patakonzerváló szer, 1 szelence à 1/2 kiló . . . 2 kor. 20 fill.

Kóllka-pilulák, lovak és szarvasmarhák számára, 1
szelence 3 kor. 20 fill., 1 karton 1 kor. 20 fill.

Gillszta-pilulák, lovak számára, 1 bádogszelence ára
kor. 3-20, 1 karton kor. 1-20.

Hashajtó-pilulák, lovak számára (Physie), 1 bádogszelence 4 korona.

2660 I.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve és naponkénti postai szétküldés a főraktár által: Kwizda Ferenc József
cs. és kir. udvari száll., kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Wien mellett.

Kérjük gyárunkat meglátogatni.

CEMENTTETŐCSEREPEK, 2681 II.
CEMENTÜRTÖMBÖK,
CEMENTFALAZÓTÉGLÁK,
cementlapok,
alag és csatornázási csövek, lépcsők,
kerítésoszlopok, határkövek stb. stb.
legelőnyösebben

Dr. GASPARI
GÉPEIN és FORMÁIN

állíthatók elő.

Legújabb ismertetési broszúra 443 sz. homok,
kavics, bányahulladék, salak, stb., értékesíté-
sére díjmentesen.

Különlegességi gépgyár,

Dr. Gaspary & Co. Markranstädt,
Leipzig mellett. (Németorsz.)

Képviselet B. Burghardt Bpest, Rózsa-utca 38/a 1.

Homokmegvizsgálás ingyen.

KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK R.-TÁRS.

Alaptőkéje 1.200.000 korona teljesen befizetve: Tartaléktőkéje és egyéb alapjai
654 650 K 68 fillér. Betétek könyvecskékre és folyószámlákra 10 626 313 K 35 fill.

Irodák: Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)

Üzleti órák reggel fél 9-től déli 1-2 óráig.

Áruraktári osztály a pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám. Zálogház Király-u. 3. sz.

Értékpapirokat vesz és elad, valamint ezek eladását közvetíti idegen számlára,
mindig a legelőnyösebb feltételek mellett.

Utaltványokat állít ki külföldi piacokra a napi árfolyamon.

Árukra előleget ad készpénzben, ha azok áruraktáiraiba be vannak tárolva.

Áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett, a

Máv. kolozsvári állomása mellett levő áruraktáiraiban és azokat szakszerűen kezelteti.

Betéteket elfogad könyvecskékre vagy folyószámlára előnyös feltételek mellett

és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza.

Jelzálogkölcsönöket készpénzben ad 2004

ház- és földbirtokra

10-60 évig terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat és tőketörlesztési hányad
mellett.

Jelzálogkölcsönöket konvertál igen előnyös feltételek mellett és minden ilyen
ügyletet a lehető leggyorsabban bonyolít le.

Leszámitol váltókat a legmérsékeltebb kamat mellett.

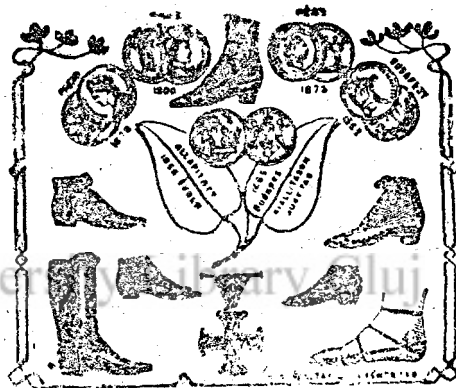
Folyószámlai hiteket nyújt akár jelzálog, akár értékpapir fedezett mellett.
Szelvényeket bevált, ugyszintén sorsolt értékeket is.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült

FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrende-
lések mérték után
de legbiztosab-
ban egy hasznáit,
a lábra találó cipő
beküldésével a
legjobb anyagból
és divat szerint le-
hetőleg gyorsan
teljesíttetnek.

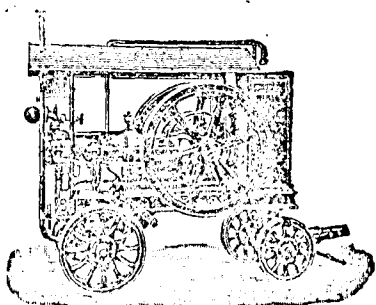
Elsőrendű BENZINLOKOMOBILOK

szolid és erős kivitelben

Warchalowski J. motorgyár magyarországi fiókja

Budapest,

VI., Váci-körút 37. szám.

Gyár:

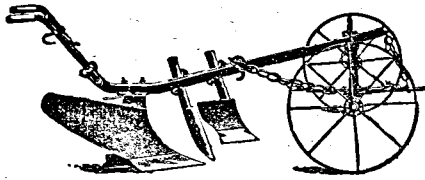
Wien III., Paulusgasse 3.

Legrégibb speciális motorgyár. 3000 motorunk üzemben.

Kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és mérnöki látogatás díjmentesen.

Fekvő- és állóhengerű benzinmotorok, magasnyomású nyersolajmotorok.

A „Bächer“

féle egy és többvasu

acélekék és hegyiekék

a legjobbak.

Az ekéfejek törhetetlen tégelyacélból készülnek és

az ekék feltűnő kevés

vonóerőt igényelnek.

Árjegyzékkel szívesen szolgál:

Bächer Rudolf

eke és talajművelő eszközgyára.

Magyarországi vezérképviselő:

BUDAPEST, VI.,

Az eredeti „Melichar“ gyártmányu

„Unicum Drill“

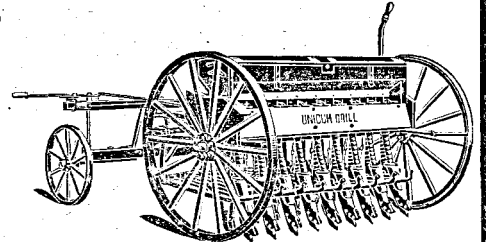
sorvetőgépek és az ezzel azonos vető-
szerkezetű sortrágyázásra berendezett

„Imperator“

vetőgépek utólérhetetlen tökéletességüknél fogva páratlan köz-
kedveltségnek örvendenek.

Óvakodjon

: utánzatoktól! :

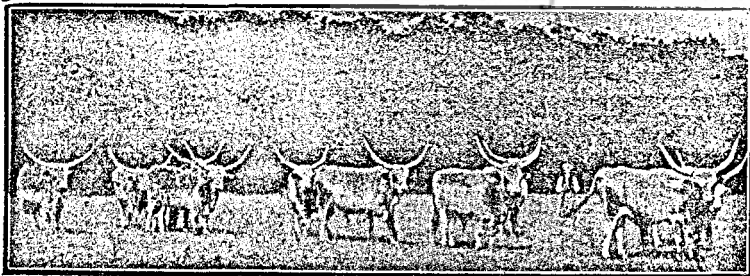
2672

Melichar Ferenc

szabadalmazott vetőgépgyár.

Szücs Zsigmond.

VI., Nagymező-utca 68. szám.

Eladó bikák.

A szentdemeteri javított, gyorsfejlődésű magyar fajta, orsz. törzskönyvezett, hirneves szarvasmarha tenyészet, a növendék bikák és bikaborjokkal együtt, egy év előtt az erdélyi róm. kath. státus által megvásároltatván, annak a Maros folyó mentén elterülő, kitűnő jó minőségű rétek és legelőkkel bíró „Ratnót“-i uradalmában (Kisküküllő-megye) tovább tenyésztetik és pedig a tenyészet megalapítója s eddigi tenyésztője lovag Sperker Ferenc, a státus uradalmi igazgatójának vezetése mellett, teljesen az eddigi rendszerrel és eredménnyel.

Az ország hirnevesebb tenyészeteinek apaállat regenerátorait eddig a szentdemeteri tenyészet szolgáltatván, a fentjelzett tenyészhely tekintetébeni változás azzal tétetik közhírré, hogy jelenleg és folytatólag **egész éven át beszerezhetők**, hatalmas, oszlopszerű végtagokkal bíró, kiváló szép és corecte testalkatu tenyészbikák, amelyeknek sulya 2 éves korban feltétlenül legalább 600 kilogramm, sőt nem ritkák a 700 kilogrammos s azon felüli sulyu példányok is.

Az erdélyi római katolikus Státus radnóti uradalmának intézősége.

2667

A „Sándortelep“ Ujvidéken

azonnali vagy tavaszi szállításra, évek óta a legnagyobb elismerésben részesülő megbízható termékeit ez idén is megvételre ajánlja és pedig:

Fásoltványokat,

Zöldoltványokat,

Amerikai alanyvesszőket,

Különféle értékes hibrideket,

Európai gyökeres szőlővesszőket,

Európai sima szőlővesszőket, oltási célokra,

Európai sima szőlővesszőket, kiültetésre.

Legjobb és fajtiszta minőségben. Olyan dus választékban, minőt egyetlen hazai telep sem nyújthat. Nagy mennyiségekben.

Jutányos árak mellett.

ADAMOVICH SÁNDOR

szőlőnagybirtokos és a „SÁNDORTELEP“ (tulajdonosa)
UJVIDÉK (Bács-Bodrogszegye).

Képes árjegyzékemet a fajok részletes leírásával, kívánatra ingyen és bérmentve küldöm.

2677